

Please note that the original language version of this page [fr](#) has been amended recently. The language version you are now viewing is currently being prepared by our translators.

Swipe to change

Национални съдебни системи

Belgium

Настоящият раздел предоставя кратък преглед на организацията на съдилищата.

There is no official translation of the language version you are viewing.

You can access a machine translated version of this content here. Please note that it is only provided for contextual purposes. The owner of this page accepts no responsibility or liability whatsoever with regard to the quality of this machine translated text.

-----English-----BulgarianSpanishCzechDanishGermanEstonianGreekCroatianItalianLatvianLithuanianHungarian
MalteseDutchPolishPortugueseRomanianSlovakSlovenianFinnishSwedish

Организация на правораздаването — съдебна система

Правната система на Белгия е **система с цивилистична традиция**, която включва съвкупност от кодифицирани норми, прилагани и тълкувани от съдиите.

В Белгия организацията на съдилищата е **въпрос само от федерална компетентност**.

Принципи

Преди да представим организацията на съдебната система в Белгия, е уместно да припомним някои конституционни и общи принципи, **отнасящи се до организацията на съдебната власт**.

Наред с другите две власти — законодателната и изпълнителната, — Конституцията е въвела и съдебна власт, която се упражнява от съдилищата. По този начин съдилищата са обединени в една **независима власт** паралелно с другите власти, предвидени в Конституцията. Съдебната власт се упражнява от юрисдикциите при спазване на конституционните и законовите разпоредби. Тя има за задача да правораздава. Следователно тя прилага правото — постановява решения по гражданскоправните спорове и прилага наказателноправните разпоредби спрямо лицата, извършили престъпление. Магистратите се делят на две групи — „седащи“ (съдиите и съветниците в съдилищата) и „правостоящи“ (прокурорите).

Съгласно разпоредбите на членове 144 и 145 от Конституцията споровете относно граждански права са от изключителната компетентност на първоинстанционните съдилища (les tribunaux), а споровете относно политически права са от компетентността на първоинстанционните съдилища, с изключение на предвидените в закона случаи.

Съдилищата и юрисдикциите, натоварени с решаването на спорове, могат да се създават единствено по силата на закон. Съгласно член 146 от Конституцията не могат да се създават извънредни комисии и съдилища, независимо под какво название.

Заседанията на съдилищата са **публични**, освен ако публичността би застрашила общественения ред или добрите нрави, в който случай това обстоятелство се постановява с решение на съда (член 148, алинея 1 от Конституцията). Принципът за публичност на съдебните заседания позволява, наред с другото, да се гарантира прозрачността на правораздаването.

Всички съдебни решения трябва да бъдат **мотивирани**. Те се постановяват в публично съдебно заседание (член 149 от Конституцията).

Задължението за мотивиране, наложено от Конституцията и от член 780 от Кодекса за работата на съдилищата (*Code judiciaire*), означава, че съдията трябва да разгледа и да даде отговор по всички фактически и правни основания, изложени в становищата на страните. Мотивите трябва да бъдат изчерпателни, ясни, точни и подходящи. Задължението за мотивиране на съдебните решения, подобно на независимостта на съдиите, представлява гаранция за страните по делото срещу евентуален произвол от страна на съда. То им позволява също така да преценят, като имат предвид мотивите, дали да подадат апелативна жалба пред апелативния или Касационния съд.

В член 151, параграф 1 от Конституцията са закрепени както **независимостта на съдиите** при изпълнението на правораздавателните им функции, така и независимостта на прокуратурата при извършване на отделните разследвания и при наказателното преследване, без обаче да се засяга правото на компетентния министър да разпорежда провеждане на наказателно преследване и да приема задължителни насоки в областта на наказателната политика, включително по отношение на политиката на разследване и наказателно преследване.

Съгласно параграф 4 от същата разпоредба мировите съдии, съдиите в първоинстанционните съдилища, съветниците в по-горните съдилища и в Касационния съд се **назначават от краля** при условията и реда, предвидени в закона.

Съдиите се назначават за цял живот. Те се пенсионира на възраст, определена в закона, и получават предвидената в закона пенсия. Никой съдия не може да бъде лишен от длъжността си, нито да бъде отстранен, освен ако това бъде направено със съдебно решение. Преместването на съдия на друго работно място може да се извърши само чрез ново назначение и със съгласието на самия съдия (член 152 от Конституцията). Кралят също така назначава и освобождава от длъжност прокурорите към различните видове съдилища (член 153 от Конституцията).

Възнагражденията на работещите в системата на съдилищата се определят със закон (член 154 от Конституцията).

Съдиите не могат да приемат да заемат предлагани от правителството длъжности на трудов договор, освен ако ги изпълняват безвъзмездно и длъжността не води до несъвместимост, предвидена в закона (член 155 от Конституцията).

Видове юрисдикции

В Белгия са обособени пет големи съдебни области, които са под **юрисдикцията на петте апелативни съдилища**: Брюксел, Лиеж, Монс, Гент и Антверпен.

Тези съдебни области (юрисдикции) са разделени на съдебни райони, във всеки от които функционира по един **първоинстанционен съд** (*tribunal de première instance*). На територията на Белгия има 12 съдебни района. В съдебния район на Брюксел има две първоинстанционни съдилища — едно, в което се използва нидерландски език, и второ, в което се използва френски език.

Освен това в съдебните райони функционират **9 трудови съдилища и 9 търговски съдилища**.

От своя страна съдебните райони са разделени на съдебни околии (*cantons judiciaires*), във всяка от които има по един **мирови съд** (*justicedepaix*). На територията на Белгия има 187 околии.

Във всяка от десетте провинции, както и в административния столичен регион Брюксел, функционира по един **наказателен съд** (*cour d'assises*). Наказателният съд не е постоянна юрисдикция. Той се свиква всеки път, когато пред него бъде отправено обвинение срещу обвиняеми.

Характерът и тежестта на престъплението, естеството на спора, както и размерът на сумите по спора определят **вида юрисдикция**, която трябва да бъде сезирана.

В някои случаи естеството на спора е определящо за това кой съд трябва да бъде сезиран. Така например по споровете между съседи е компетентен мировият съдия, а на първоинстанционния съд са подсъдни бракоразводните дела. В други случаи критерият е в какво качество се явяват страните. По принцип поголямата част от споровете между търговци се отнасят пред търговския съд.

След като бъде определен видът на компетентния съд, трябва да се определи **мястото**, където ще се гледа делото.

По граждански дела делото може да бъде гледано от съдията по местожителството на ответника или от съдията по мястото на поемане на задължението или където то трябва да бъде изпълнено.

Наказателните дела могат да бъдат подсъдни на съда по местоизвършването на престъпното деяние, на съда по местопребиваване на заподозрения и на съда по мястото, където евентуално се намира последният. По отношение на юридическите лица, компетентен е съдът по мястото на регистрация на седалището или този по мястото на извършване на дейност на съответното юридическо лице.

Видове съдилища и тяхната йерархия:

Различните съдилища, обхванати от правораздавателната система, са организирани в йерархична структура, като тя е следната:

4	КАСАЦИОНЕН СЪД (COUR DE CASSATION)		
3	Апелативни съдилища (Cours d'appel)	Апелативни трудови съдилища (Cours du travail)	Наказателни съдилища (Cours d'assises)
2	Първоинстанционни съдилища (Tribunaux de première instance)	Трудови съдилища (Tribunaux du travail)	Търговски съдилища (Tribunaux du commerce)
1	Мирови съдилища (Justices de paix)	Полицейски съдилища (Tribunaux de police)	

Решенията на по-ниско стоящите съдилища се наричат *jugements/vonnissen*. Решенията на апелативните, трудовите и наказателните съдилища и на Касационния съд се наричат *arrêts/arresten*.

Гражданските съдилища разглеждат преди всичко частноправни спорове както между физически, така и между юридически лица.

Целта на **наказателните съдилища** е да санкционират извършителите на наказуеми деяния с предвидените в закона наказания (лишаване от свобода, полагане на принудителен труд, глоба и др.).

Понякога една от страните може да не е съгласна с постановеното от съда решение. Съществуват редица **способи за обжалване**, чрез които страните по делото, а в определени случаи и трети лица, могат да постигнат постановяване на ново решение по дело, което вече е разгледано от една юрисдикция. Способите за обжалване се делят на две категории — обикновени и извънредни.

Обикновените способи за обжалване биват два вида: възражение (*opposition*) и въззивна (апелативна) жалба (*appel*).

Възражението дава възможност на ответника, срещу когото е постановено неприсъствено решение, да възрази против решението. В този случай постановилият решението съд се сезира отново с делото и трябва да го разгледа в неговата цялост.

С изключение на ограничен брой случаи, при които това не е възможно, **въззивното обжалване** е право, което може да се упражни от всички засегнати страни. Както осъденият, гражданският ищец, ищецът и ответникът, така и прокуратурата могат да поискат повторно разглеждане на делото. Въззивната жалба се разглежда винаги от съд, който е по-висшестоящ от този, постановил първото решение.

Таблицата по-долу представя **в обобщен вид съдилищата, които разглеждат въззивните жалби**, в зависимост от инстанцията, постановила решението, което е предмет на обжалване:

Решение	Въззивно обжалване	
Мирови съд	- граждански дела	Първоинстанционен съд (гражданско отделение)
	- търговски дела	Търговски съд
Полицейски съд	- наказателни дела	Първоинстанционен съд (наказателен съд за леки престъпления — <i>Tribunal correctionnel</i>)
	- граждански дела	Първоинстанционен съд (граждански съд)
Трудов съд	Апелативен трудов съд	
Първоинстанционен съд	Апелативен съд	
Търговски съд	Апелативен съд	

При въззивното производство съдиите (*juges*) или съветниците (*conseillers*), съответно в съдилищата от по-нисша инстанция или по-високостоящите съдилища, разглеждат делото по същество за втори и последен път и се произнасят като последна инстанция. Страните обаче имат право да подадат и **касационна жалба**.

Освен посочените обикновени способи съществуват и „**извънредни**“ **способи за обжалване**, като основният сред тях е **касационната жалба**.

Подадената пред Касационния съд жалба не води до разглеждане на делото на трета инстанция, нито е трето ниво на юрисдикция. Касационният съд не разглежда фактите по делото, а извършва проверка за спазването на закона.

Освен горелосочените съдилища в Белгия съществуват още два вида юрисдикции. Те имат контролни функции: **Държавният съвет** (*Conseil d'Etat*) и **Конституционният съд** (*Cour Constitutionnelle*). Държавният съвет е висша административна юрисдикция и контролира администрацията. Той се намесва в случаите, в които гражданите считат, че администрацията не е спазила закона. Ролята на Конституционния съд е да гарантира, че законите, декретите, указите и наредбите са в съответствие с Конституцията, както и да следи за правилното разпределение на правомощията между органите на публичната власт в Белгия.

Бази данни с правна информация

Порталът на Съдебната власт в Белгия предоставя, наред с останалата информация, достъп и до съдебната практика, до белгийското законодателство и до държавния вестник на Белгия (*Moniteur belge*).

Безплатен ли е достъпът до тези бази данни?

Да, достъпът до базата данни е **безплатен**.

Връзки по темата

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите.

Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.